

76,2 mm armata pułkowa obr./wz. 1927/39

Typ i przeznaczenie uzbrojenia

Hołowana armata piechoty. Armata była przeznaczona do rażenia odkrytej siły żywej, niszczenia wykrytych środków ogniowych piechoty i jednostek artylerii, umocnionych punktów oporu, jak również zwalczania czołgów i pojazdów opancerzonych przeciwnika oraz wykorzystania przejść z zasiekach z drutu kolczastego.

Historia konstrukcji

Lekka 76,2 mm armata pułkowa obr./wz. 27/39, zostało przyjęte do uzbrojenia w 1928 roku. W drugiej połowie lat 20.-tych XX wieku w Związku Radzieckim rozpoczęto pierwsze prace nad nową armatą polową w kalibrze 76,2 mm, która w przyszłości miały zastąpić przestarzałe armaty obr./wz. 02 i obr./wz. 13. Prace konstrukcyjne nad działem były prowadzone przez zespół konstruktorów z KB OAT Zakładów Putiłowskich w Leningradzie (obecnie Sankt Petersburg), pod kierownictwem S. P. Szukałowa. Prace konstruktorów skupiły się głównie na próbach przeprowadzania modernizacji starszego modelu działka; obr./wz. 13. W wyniku czego została „opracowana nowa” armata, która w

1927 roku przeszła próby poligonowe, po których skierowana została do produkcji i została przyjęta na wyposażenie Armii Czerwonej, która „nowe” działa otrzymała w grudniu 1928 roku, gdzie otrzymała oznaczenie 76,2 mm armata pułkowa obr./wz. 27. Armata ta była pierwszym działem artyleryjskich, które w pełni zostało skonstruowane w Związku Radzieckim. Próby ich modernizacji były podjęte nie ma od czasu kiedy rozpoczęto jej produkcję seryjną. W latach 1929-1934 działo było wielokrotnie modernizowane, ulepszono wówczas jej zamek, zastosowano teraz nową monoblokową lufę oraz zrezygnowano z dotychczas używanych drewnianych kół, z kołami samochodowymi z pełnym ogumieniem. Po raz pierwszy zmodernizowany model dział został użyty bojowo w latach 1938-1939 podczas konfliktów granicznych z Japończykami na granicy z Mandżurią.

Kolejną znaczącą zmianą dla konstrukcji działa z 1939 roku, kiedy to wówczas podczas prowadzonych modernizacji, do uzbrojenia przyjęto wzór nowej armaty pułkowej, pod oznaczeniem 76,2 mm armata pułkowa obr./wz. 27/39. Jednak w trakcie II Wojny Światowej radzieccy żołnierze często narzekali na szereg wad działa – małą donośność, niską szybkostrzelność oraz stosunkowo dużą masę, która w nierównym terenie dość mocno ograniczała jej manewrowość. Wraz z chwilą prowadzenia do służby w 1943 roku nowej armaty pułkowej obr./wz. 43, zaprzestano jej dalszej produkcji.

Prezentowany powyżej egzemplarz armaty pułkowej o numerze seryjnym 6007 (Fabryka „Krasnyj Putiłowiec”, Leningrad, 1940 r.), to dokładnie wzór 1927/39 z metalowymi kołami z oponami wypełnionymi masą gąbczastą oraz nową lufą typu monoblok. Wyprodukowana ona została w 1940 r. jako jedna z 900, które wówczas powstały, a do muzeum trafiła na początku lat pięćdziesiątych z Głogowa, gdzie – wraz z drugą armatą tego wzoru – stała przy pomniku ku czci Armii Czerwonej.

Autor – zdjęcia: Dawid Kalka

Drzonów, Lubuskie Muzeum Wojskowe

Po testach nowa armata została w 1928 roku przyjęta do

uzbrojenia. 22 grudnia 1928 roku skończono montaż pierwszej seryjnej armaty obr./wz. 1927 w zakładach Krasnyj Putiłowiec. 1 listopada 1936 roku Armia Czerwona miała na stanie 1622 działa tego typu. W momencie ataku niemieckiego 22 czerwca 1941 roku 4708, w tym 2296 w okręgach wojskowych graniczących z terenami zajętyymi przez siły zbrojne III Rzeszy Niemieckiej.

W 1942 roku w związku z postępami armii niemieckiej produkcję armat obr./wz. 1927 przeniesiono do Fabryki Nr. 172. W 1943 roku w związku z wprowadzeniem do uzbrojenia armat pułkowych wz. 1943 produkcję dział wz. 1927 po wyprodukowaniu 16 482 szt. zakończono, ale używano ich do końca wojny.

Poza Armią Czerwoną armata była wykorzystywana przez oddziały artyleryjskie Wojska Polskiego zmobilizowanego i wyposażeniowego w Związku Radzieckim. Zdobyte przez niemiecką armię otrzymywały one oznaczenie 7,62 cm IKH 290(r), natomiast armaty zdobyte przez armię fińską pod oznaczeniem: wersji z kołami drewnianymi 76RK/27, natomiast wersja z kołami metalowymi nosiła oznaczenie 76RK/27-39.

Armata pułkowa była produkowana przez radzieckie Zakłady Krasnyj Putiłowiec w Leningradzie. W 1942 roku w związku z trudną sytuacją na froncie wschodnim jej produkcję przeniesiono do Fabryki Nr. 172 im. Mołotowa w Permie. W latach 1928-1943 dla potrzeb jednostek Armii Czerwonej zostało wyprodukowanych łącznie 18 482 egzemplarze.

Opis konstrukcji

Armata pułkowa obr./wz. 27 i obr./wz. 27/39 składała się z następujących elementów: lufy, zamka i resorowanego podwozia wraz z zawieszeniem oraz przyrządów celowniczych. W skład podwozia wchodziły: urządzenia oporopowrotne, kołyska, łożo górne i dolne, mechanizmy naprowadzające w płaszczyźnie poziomej i pionowej oraz odciążacz. Pierwsze działa posiadały lufy konstrukcji płaszczowej, którą w późniejszym czasie zastąpiono lufą monoblokową. Przewód lufy dzielił się na komorę nabojową, część gwintowaną oraz zamek typu śrubowego. Komora nabojowa dostosowana była również do strzelania amunicją pochodzącą z starej armaty obr./wz. 02. Działo posiadało jednoogonowe łożo z dwoma lemiuszami, jeden na grunt miękkiej, drugi na grunt utwardzony oraz drążek kierunkowy, służący do nadrzucania działa w kierunku. Pierwsze wersje armaty posiadały drewniane koła szprychowe z metalowymi obręczami, które w późniejszym czasie zostały zmienione na koła samochodowe typu KPM-76-27 z oponami, które zostały wypełnione gąbczastą masą z kauczuku. Przyrządy celownicze znajdowały się po lewej stronie lufy i składały się z: celownika mechanicznego oraz panoramy artyleryjskiej typu Goertza. Pokrętła mechanizmów naprowadzania działa na cel znajdowały się z jednej strony działa i były obsługiwane przez jednego żołnierza – celowniczego działa. Obsługę działa przez ogień małokalibrowym ogniem z broni strzeleckiej i najmniejszymi odłamkami chroniła tarcza pancerna, która została wykonana z płyt walcowanych o grubości 3,5-4 mm. Sama tarcza składała się z czterech części. Część centralna tarczy

była przymocowana na stałe do łoża, do niej za pomocą masywnych zawiasów podczepione zostały dwie niewielkie tarcze: górna i dolna. Czwarta tarcza okalająca lufę zasłaniała otwór znajdujący się w tarczy głównej. Do holowania armaty stosowane były trzy rodzaje przodków: obr./wz. 30, obr./wz. 38 oraz najnowszy obr./wz. 42. Przodek obr./wz. 30 posiadał drewniane koła z metalowymi obręczami, jego amortyzację stanowiły cztery śrubowe sprężyny. Przodek obr./wz. 38 miał zarówno w pierwszych wersjach posiadać koła drewniane z metalowymi obręczami, jak i koła metalowe typu KPM-76-27, a jego zawieszenie zostało oparte na dwóch płaskich resorach. Przodek obr./wz. 42 posiadał metalowe koła samochodowe. W pierwszych latach do holowania armat pułkowych służył zaprzęg dwukonny, natomiast armaty, które już miały koła metalowe z pełnym ogumieniem, miały być holowane za pomocą trójki mechanicznej.

Autor – zdjęcia: Dawid Kalka

Poznań, Park Cytadela – tuż obok bramy wejściowej do Muzeum
Armii Poznań

W Wojsku Polskim

W latach 1943-1944 armata pułkowa obr./wz. 27/39 została przyjęta wraz z innymi typami uzbrojenia artyleryjskiego, jakie było dostarczane do formowanych w Związku Radzieckim oddziałów Wojska Polskiego. Na dzień 31 marca 1944 roku znajdowały się 62 egzemplarze . Z uzbrojenia zostały one wycofane jeszcze w drugiej połowie lat 40.-tych XX wieku.

Podstawowe dane taktyczno-techniczne

- Państwo: Związek Radziecki
- Producent dział: „Krasnyj Putiłowiec”/Fabryka Nr 172
- Rodzaj: działo piechoty
- Produkcja seryjna: 1928-1943
- Wyprodukowano: 18 482 egzemplarze
- Kaliber: 76,2 mm
- Zastosowany nabój: 76,2 x 385R mm
- Masa naboju: około 4 kg
- Rodzaje stosowanej amunicji scalonej: odłamkowa 0-350A, odłamkowo-burząca U0F-353, U0F-353AM, U0F-353M, przeciwpancerny UBR-353A, UBR-353B, UBR-353SP średnia

przebijalność pancerza na odległości 500 metrów – 25 mm, a na odległości 1000 metrów – 23 mm, kumulacyjna UBP-353A, UBP-353M, szrapnel USz-353, kartacz UszCz-353, dymny UD-350A, chemiczny UOCh-353M

- Prędkość początkowa wystrzelonego pocisku: w zależności od amunicji 368-387 m/s
- Typ naboju: ładunek jednolity, łuska mosiężna
- Wymiary konstrukcji:
 - Długość – 3 500 mm
 - Szerokość – 1 670 mm
 - Wysokość – 1 130 mm
 - Długość lufy: 1250 mm (L/16,5)
- Prędkość początkowa wystrzelonego pocisku: 380 m/s (pocisk o masie 6,4 kg)
- Maksymalna donośność: 4 200 m
- Masa: 780 kg w położeniu bojowym, 1620 kg w położeniu marszowym, 840 kg – masa przodka armaty
- Kąt ostrzału: -7° do +25° w pionie, 6° w poziomie
- Wysokość linii ognia: 950 mm
- Szybkostrzelność praktyczna: do 10-12 strz./min.
- Obsługa: 6 żołnierzy
- Czas przejścia działa z położenia marszowego do bojowego: około 1 min
- Szybkość marszowa: do 40 km/h

Bibliografia

1. Leszek Szostek, Artyleria polowa Wojska Polskiego 1943-2018, Agencja Wydawnicza CB Andrzej Zasieczny, Warszawa 2018 rok
2. Stefan Pataj, Artyleria lądowa 1872-1970, Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, Warszawa 1975 rok
3. Drzonów – Lubuskie Muzeum Wojskowe
4. Poznań, Park Cytadela – Muzeum Uzbrojenia
5. https://pl.wikipedia.org/wiki/76_mm_armata_pu%C5%82kowa_wz._1927
6. https://pl.wikipedia.org/wiki/76_mm_armata_pu%C5%82kowa_wz._1927